

БАХТИ БУТУН ОИЛА

3

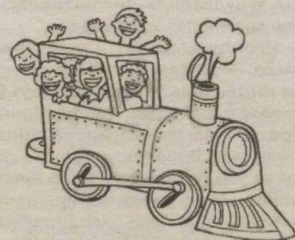
Отабек МУТАЛУЖАЕВ:
**САНЪАТ МЕНИ
СЕХРЛАГАН**

4

КЎЗИ ОЧИЛМАГАН
ОДАМ

5

**КУЛГИЛИ
ТАСОДИФЛАР**

7

ТАҚДИРИМСАН, БАХТИМСАН, ЭРКИН ВА ОБОД ВАТАН!

Назира БОЙМУРОВОДА
сурат-лавҳаси.

Бола кулса олам кулажак!

Индекс — 176

Обуна йил бўйи
давом этади!

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА:

Пилламиниз — тилламиниз	2
Хусн чиройда эмас, фазлу камолда	3
Яхшилик уруғини экиб кетган аёл	4
Идишларнинг соғлиққа фойдаси	5
Эндан кўра сепни афзал кўрган қудалар	7
Олманинг минг хил давоси	7
Никоҳ ёши тўғрисидаги қонун ҳужжатларида қандай ўзгартишлар бор?	8
Теннисчи қизларимиз ғалабаси	8

ҲИКМАТ

Хайр ва
эхсонда исроф
бўлмаганидек,
исрофда ҳам
ҳеч қандай
хайр йўқдир.

Имоми Аъзам

Маълумотларга кўра, ипак курти боқиш миллодий IV асрдан Хитойдан Ўрта Осиёга тарқалган. Ўзбекистонлик селекционер олимлар йирик пилла ўрайдиган Орзу, Юлдуз, Гўзал ва Марварид номли ипак курти зотларини яратишга эришганлар. Маълумки, ипакчилик қишлоқ хўжалигининг етакчи соҳаларидан бири ҳисобланади. Айни шу кунларда республикамизнинг барча ҳудудларида пилла ҳосилини йиғиш қизгин давом этмоқда.

— Ипакчилик ҳам етти хазинанинг бири-да, — дейди **Ўрта Чирчиқ тумани пилла ишлаб чиқариш шўъба корхонаси раҳбари Ҳасан Машарипов**. — Мамлакатимизда айнан мустақиллик йилларига келиб ипак курти ва уни боқишга эътибор кучайди. Ипакчиликни ривожлантириш учун кенг йўл очилди. Янги-янги тутзорлар барпо этилмоқда. Бу йил туманимизда 2800 қути хориж ипак куртини 1919 та хонадон ва фермер хўжалиқларига тарқатдик. Ипак куртини боқиш, парваришlash учун катта меҳнат, сабр ва кунт керак. Хориж ипак курти ўзининг

ХИРМОНГА БАРАКА!

тез етилиши ва чидамлилиги билан ажралиб туради. Шунингдек, пахта тозалаш заводида тажриба сифатида намунали 100 қути ипак курти боқилиб, ҳосили сифатли даражада йиғиб олинди.

Шўъба корхонамизда ипакчилик хўжалиқларида етиштирилган пиллалар амалдаги давлат стандартлари асосида қабул қилинади. Дастлаб ишлов берилиб, белгиланган шароитда сақланади. Бугунги кунда пилла йиғиштиришдан тортиб, токи қуриштиш жараёнарига-

ча техника қурилмаларидан кенг фойдаланамиз. Шунингдек, хўжалиқлар учун ипак курти туҳумларини инкубация қилиш, курт боқиш, тутзор ва якка

қатор тутларни парваришlashда агро-техникавий ишларда ёрдам кўрсатамиз. Корхонамизда 14 нафар доимий, 20 нафар мавсумий ишчилар хизмат қилади. Уларни янада яхши ишлашлари учун бир қатор қулайликлар яратилган. Агрономларимиз Гулнора Холматова, Зубайда Пардаева, Марям Ибрагимовалар ҳар йили аҳоли ўртасида тўғри тушунтириш ишларини олиб бораётганлари боис ипак куртларида учраб турадиган айрим касалликларнинг олди олиниб, йил сайин ипак толаларининг сифати ортиб бормоқда. Бу йил тузган шартномаларимизга асосан, давлатга 150 тонна пилла ҳосили топширамыз. Бу юмуш «Йўлдош ота», «Бунёд», «Ҳабиб Ориф ағро», «Худойкулов Бегмамат» каби фермер хўжалиқлари аъзоларининг меҳнатини алоҳида тилга олсак арзийди.

Нигора ЭРКИНБОЙ қизи,
«Оила ва жамият» мухбири.

ГЎЗАЛ ВА НАМУНАЛИ

маҳаллалар сони Оҳангаронда йил сайин қўпайиб бормоқда.

Мамлакатимизнинг барча ҳудудлари, шаҳар ва қишлоқлари кундан-кунга чирой очиб, ободонлашиб бормоқда. Айниқса маҳалла ва гузарларда амалга оширилаётган хайрли ишлар таҳсинга лойиқ.

— Ёшим 76 да, — дейди Оҳангарон туманидаги «Хонобод» маҳалласи раиси Ҳасан Урозали ота Алиқулов. — Вақтининг югуриклигини қаранг, бизнинг бу гўшага кўчиб келганимизга олтимиз йилдан ошибди. У маҳаллани бундай кенг ва раво кўчалар, асфальт йўллар қаёқда эди, дейсиз. Ёшимда, бийдай далада уч-тўрт хонадон истиқомат қиларди. На ичимлик суви, на электр бўларди. Бирор жойга бормоқчи бўлсак, омадимиз чопса, тракторгами, юк ташувчи машиналаргами осилиб олардик, бўлмаса яёв юришга мажбур бўлардик. Шундай фаровон замонларга етганимизга беҳад шукроналар айтман.

Ҳар кун эрта тонгданоқ маҳалламизни айланиб чиқишга одатланганман. Кўча бошидан маҳаллага қараган одам охириги хонадонни ҳам кўриши мумкин. Ҳар бир уйнинг кўча ҳовлисида тортиб ичкарисигача саранжом саришта, гулзорга айланган. Саҳарда келин-қизларнинг сув сеппиб, кўча супираётганини кўриб, фариштали, зийнатли аёлларимизни алқаб қўяман. Беш юзга яқин хонадонда истиқомат қилаётган икки минг тўрт юз нафар маҳалладошимнинг барини танийман. Ҳеч бўлмаса бир ҳафтада бир маротаба учрашиб, маслаҳатлашамиз.

Бу маҳаллада қурилаётган янги дорихона ишга тушса, беш-олти киши иш билан таъминланади. Худуддаги ўн бешдан ортик тадбиркорлар саъй-ҳаракати туфайли ўттизга яқин аҳоли ишли бўлган. Ёшларини ҳам маънан, ҳам жисмонан баркамол бўлиши йўлида изчил фаолият олиб бораётган «Галаба» бокс тўғарагига 30 нафардан ортик ёшлар жалб этилган.

— Туғиш ёшидаги 427 нафар аёлларимиз шифокор ва маҳалла назо-

ратидан четда қолмайди, — дейди маҳалла маслаҳатчиси Салима опа Султонова. — Худудимизда марказий шифохона, поликлиника жойлашган. Шифохона яқин деб одамларни ўз холига ташлаб қўйганимиз йўқ. Ҳар ойда «Соғлом она — соғлом бола» мавзусида тадбирлар уюштириб, суҳбатлар ўтказамиз. Айниқса, 9-синф ва коллеж битирувчилари ўртасида саломатлик, инсон камолоти билан боғлиқ долзарб мавзуларга оид тадбирлар уюштиряпмиз.

Майнусовлар хонадонни бу маҳаллада ибратли оилалардан бири саналади. Хонадонбоши Аҳмад ака фирмада ишласа, Гулшода опа мо-

хир чевар. Уч фарзандни тарбиялаб улғайтиришмоқда. Ўтган йили Гулшода опанинг овсини тасодифан вафот этиб қолди. Уларнинг уч нафар фарзандлари бор эди. Кенжасини фарзандликка олиб, катталарига йўл-йўриқ кўрсатишиб оёққа туришларига кўмак беришибди. Ўз жигарларига кўрсатаётган ғамхўрликлари боисми ёки элнинг дуоси сабабми, уларнинг ҳаётига янада файзу барака кираётганини кўплар гапиришади.

— Ўтган йили ҳовлимизда кичик интенсив бог яратиш мақсадида турли кўчатлар олиб келгандим, — дейди Аҳмад ака. — Бу йил қарангки, олма кўчати атайин хонадонимиздаги яшаётганларни санаб чиқандек ҳар биримиз учун ҳосил тугибди. Ҳеч бир инсон бериқ яратилмаганига шохид бўлдим. Ўғил-қизларимизнинг барчаси коллеж ўқувчилари. Насиб қилса, эл қорига камарбаста бўлишига ишончим комил.

Оҳангарон туманидаги «Умид» маҳалласи ҳам «Хонобод» дагидек янгиланишларга бой эканлигига гувоҳ бўлди.

— Очиғи, яхши яшаш учун яхши ишлаш керак, — дея гапнинг дангалини айтди маҳалла раиси Абдулла ака Оқилов. — Маҳалламиз 12 та кўп қаватли уйлардан ташкил толган бўлиб, бу ерда турли миллат вакиллари истиқомат қилади. Маълумки, ҳовлиларга нисбатан кўп қаватли уйлардаги аҳолининг яшаш тарзи анча фарқ қилади. Шуларни ҳисобга олиб, кўп қаватли уйларнинг олдидаги кичик ҳовлиларга турли мева-мевали кўчатлар, гуллар эқдик. Сабаби, болаларни кўзалари қувнаб ўз қўллари билан пишган меваларни узиб ейишса, табиат неъматларидан баҳраманд бўлишса, деймиз. Маҳалламиз марказий бозордан биров йироқда жойлашганини инобатга олиб, худудимизда имконият даражасида ёрдамчи хўжалик ташкил этишни режалаштирмоқдамиз. Унда сут ва гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқарилади ва ишсизлар иш билан таъминланади. Мақсадимиз бозордан кўра арзон ва сифатли маҳсулотларни аҳолимизга тортиқ этиш. Йил бошидан бери 3 та кўп қаватли уйнинг томи қайта таъмирдан чиқарилди. Чикинди хоналаримиз баланд деворлар билан ўралди.

Маҳаллада қилинаётган ҳар бир юмуш жамоатчилик билан кенгашган ҳолда амалга оширилади. Туман хотин-қизлар қўмитаси, «Маҳалла» жамоат фонди, давлат солиқ инспекцияси, Бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш маркази ходимлари, тиббиётчилар билан ҳамкорликда олиб борилаётган тадбирлар натижасида аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, улар ўртасида тиббий маданиятни юксалтириш, иш билан таъминлашга кенг имкониятлар яратилмоқда. Яна бир эътиборли жиҳати, туман ҳокими аҳоли билан учрашиб, муаммолар масалаларни ўз вақтида ва жойида бартараф этмоқда. Пак Владимир, Музафархон Абдулхаев, Мухаммад Бойсаров каби оилалар ўзларининг ибратли таълим-тарбияси, чиройли турмуш тарзи билан барчага намуна бўлмоқда.

Нигора ЎРОЛОВА,
«Оила ва жамият» мухбири.

2013 йил — Обод турмуш йили

ЁШ РАССОМЛАР ТАНЛОВИ

«Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси томонидан Ўзбекистон Бадий академияси, Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда «Ер қуррасида тинчлик» расмлар кўрик танлови ўтказилди.

Ҳар йили 1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунига бағишлаб «Ҳар бир фарзанда меҳр ва эътибор» шiori остида ўтказилаётган ушбу ҳафталик 28 майдан 3 июнгача давом этди.

Танлов икки босқичдан иборат бўлиб, биринчи босқич шу йилнинг апрель-май ойларида ўтказилиб, унда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги умумтаълим мактаблари ўқувчилари ва мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари қатнашишди. Улардан юздан ортик расмлар вилоят босқичларида аниқланиб, улардан 9 нафар голиблар ва 7 нафар турли номинациялар бўйича голиблар аниқланди. Расмлар таниқли расмлардан ташкил толган юқори малакали ҳайъат аъзолари томонидан ҳолис баҳоланди. Танлов 3 та ёш тоифаси бўйича (3 ёшдан 6 ёшгача, 7 ёшдан 11 ёшгача, 12 ёшдан 15 ёшгача) ўтказилди.

Иштирокчиларнинг ижод намуналарида юрт тинчлиги, Ватан равнақи ва халқ фаровонлиги ҳақидаги тушунчалар акс эттирилган. «Ер қуррасида тинчлик» расмлар кўрик-танлови мамлакатимиздаги кўплаб жажжи болажонларнинг истеъдодини намойиш этишларига ва санъат дунёсига қадам қўйишларига катта замин ҳозирламоқда.

— Болаларнинг ижод намуналарини кузатсангиз, ҳар бир бола бир олам эканлигига амин бўласиз, — дейди «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси ижрочи директори **Нозимжон Мўминов**. — Расмларини кузата туриб, уларнинг юракларида она юртимизга, диёримизга нечоғлиқ юксак муҳаббат борлигини сезасиз. Шу билан бирга ушбу «Ер қуррасида тинчлик» номи кўрик танлов иқтидорли ёшларни аниқлаш, уларни тасвирий санъат ва бадий ижодга бўлган қизиқиш ҳамда эътиборларини мустаҳкамлашга туртки бўлмоқда.

Тадбир сўнггида ташкилотчилар томонидан голибларга махсус диплом ва қимматбаҳо совғалар топширилди.

Барно МИРЗААХМЕДОВА,
«Оила ва жамият» мухбири.

Гўзал манзарани қаранг: нуроний онахонни неварачеваралари қуршаб олишган. Бирови ўқишлари ҳақида, бирови дўсти ҳақида, яна бошқаси ўйинчоқлари ҳақида бийрон-бийрон сўзлайди. Момо ҳаммасини жилмайибгина эшитади, ҳар бирига “жоним сенга садақа”, “айланиб кетай” деб кўяди.

Яқиндагина ўғил-қизлари ҳам мана шу кичкинтойлар каби ўйноқлаб юришарди. Энди уларнинг ўзи қуда-андали, катта-кичик оилаларнинг соҳибу, соҳибалари.

Бир этак фарзандларини тарбиялаб вояга етказгунча чеккан заҳматлари онанинг ўзигагина аён. Катакладек уйчада яшашарди ўшанда. Деразадан кўра туйнук деган номга муносиб тирқишчадан тушган нур уйни эитиб туради. Ана шу уйча болаларга, бахтга тўла эди. Баъзида келин-ойиси Саломатхон келганида “Шу туйнукчалар ҳам катта дераза бўлармикин, одамнинг юраги сикилади-я”, дерди. Унга Рисолатхон кулибгина кўярди. Уйи тор бўлса ҳам кўнгиллари кенг эди уларнинг.

Сирдарё вилояти Гулистон шаҳрининг Улуғобод кўрғонига умргузаронлик қилаётган Рисолатхон ая ва Аббор ота Мўминовлар ҳалол лўкма билан фарзандларини вояга етказдилар.

— Қишлоғимизда 4 минг 200 нафар аҳоли яшайди, — дейди Гулистон шаҳридаги Улуғобод кўрғони фуқаролар йиғини раиси Мадамин Адамов, — Мўминовлар хонадони энг намунали, ибратли оилалардан бири. Асли касбим ўқитувчи. Бу оиладаги элаларнинг ҳаммасини ўқитганман, яхши биламан. Барчаси аъло ўқиши, намунали хулқ-атвори билан бошқаларга ибрат бўлишган. Ҳозир эса неварачеваралари ҳам мактабдаги энг аълочи ўқувчилардан.

Бу хонадонга қачон борманг, то қор ёққунча ҳовилларидан гуллар аримайди. 20 хилдан кўпроқ гуллари бор. Қанийди, ҳар бир одам ўз уйини ана шундай обод қилганида эди, бу дунё гулзорга айланарди. Баъзилар томорқаларидан бир марта ҳосил олишсини ҳам уддалолмайди. Мўминовлар эса бир йилда тўрт марта ҳосил олишди. Сабаби, хонадонда каттаю хашар

деҳқон, меҳнат билан ўсган. Ер илмидан хабардор. Аббор ака фарзандларининг ҳаммасини меҳнатга ўргатган. Ҳовилларини кўрсангиз боғ, дейсиз. Меванинг ҳамма туридан бор. Бу хонадонга кирган одамнинг баҳри дили очилади, қандайдир бошқача бир нур, файз бор.

уюштиришда, ободончилик ишларида ҳамиша биринчи. Қабристонни ободонлаштиришда ҳам хизматлари катта бўлди. Бир сўз билан айтганда ҳақиқий устоз десак арзийди бу одамни.

Рисолатхон она эса қишлоғимиз аёллариға ибрат. Нотинч, етишмовчи-

БАХТИ БУТУН ОИЛА

Аббор Мўминовни қишлоғимиздаги каттаю кичик “тоға” дейди, ўзига яқин олади. Сабаби у ҳар бир ҳамқишлоғимиз учун ўз жигарига қайишгандек қайишди. У кишининг муборак ҳаж сафарига бориб келган йилларини кўп эслаймиз. Хайрон қоламан, зиёратдан қайтадиган кунлари қишлоғимизда ҳеч ким ухламаган. Кутиб олишга бутун қишлоқ чиққан. Ана ўшанда бу отахон билан онахонга элнинг муҳаббати қанчалар зиёда эканлигини кўрганман.

“Тоға”мизнинг фуқаролар йиғини кенгаши аъзоси, маслаҳатчи, Жўрабой кўчаси кўчабошиси сифатида олиб бораётган ишларининг адоғи йўқ. Кўпчиликка бош бўлиб хашар

лиги бор, мураси келишмайроқ қолган оилаларни мурасою мадорага келтиришда кўпчиликка ёрдами тегади. Биз ана шундай обрўли, ибратли фалларимиз билан фахрланамиз. Ҳамма оила шундай бўлса, қанийди.

Ҳақиқатан ҳам Мўминовлар оиласига ҳавас қилса арзийди. Аббор Мўминов 41 йил ҳайдовчи бўлиб ишлади. Ҳалол касби орқали фарзандларини ўқитди, касбу корга, ҳунар ўрганишга рағбатлантирди. Рисолатхон она унга қўшқанот бўлди. Экин экишда, чорва боқишда, қўйингки, рўзгорнинг ҳамма юмушларида оиладагиларнинг ҳеч бири қараб турмайди. Фарзандлар бир-бирига меҳру оқибатли бўлиб ўсди. Раҳматуллохон,

Пиру бадавлатлар

Нусратуллохон, Кароматуллохон, Ҳасанжон, Сарваржон, Илҳомжон, Убайдаҳон, Сайёрахон, Саидхон, Муқаддамхонлар ота-оналари каби тadbирли, меҳнаткаш, оқибатли. Маҳалладошларининг айтишларича, Мўминовлар ҳозиргача 21 хонадон билан қуда-анда бўлишибди. Бахтларига кўз тегмасин, ҳали бу хонадондан бирор келин аразлаб кетиб, бирор қиз қовғини солиб келган эмас. Ҳаммалари кўз очиб кўрганлари билан кўша қариб келишяпти. Унган-ўсган, пиру бадавлат хонадоннинг Ҳасан-Ҳусанларига яқинда неварачеваралари олишди. Рисолатхон она ҳамон кўрпа-тўшак қавийди, бешик ясади. Азалдан чевар бу онанинг ҳунари қизлари, невараларига “юққан”.

Аббор Мўминов ва Рисолат онанинг бирга умргузаронлик қилиб келишяётганига 60 йил бўлди. Бу муддатни “олтин сана” десак арзийди. Рисолат она ўзининг ёшлиғи, фарзандларининг болалиғи кечган ўша кичкинагина уйларики тез-тез эслаб туради. “Каттароқ уйларда яшармикимиз”, деб баъзи-баъзида ўйлаб қолгани рост. Бугун катта, данғиллама уйларда яшайди. Қайси боласиникига бормасин, уларнинг ўрни тўрда. Болалар пиеда юришларига қўймайди, эшик тағда ҳамиша машина тайёр. Кексаликда фарзандлар ардоғида бўлиш — катта бахт.

— Ҳалолликда гап кўп экан, — дейди Аббор ота, — пешона тери, ҳалол лўкма билан фарзандлар катта қилди. Тинч, осуда замонда яшяпмиз. Бу улуг неъматга шукрона айтамыз. Бу замонда меҳнат қилган кам бўлмайди. Бир замонлар падалир бузрукворимиз Музаффархон Абдунабиев уч марта Москвага бориб ҳам ҳаж зиёратига бориб-келиш учун рухсат ололмаган эканлар. Мустақиллик шарофати тўфайли бундай бахтга бизлар етдик, шукрона айтдик. Ота-оналаримиз кўролмаган рўшониликни биз кўрдик. Болаларимиз биздан ҳам яхшироқ яшасин, деган дуоамиз.

Баҳор ХОЛБЕКОВА,
Норинисо ҚОСИМОВА,
“Оила ва жамият” мухбирлари.
Сирдарё вилояти.

ҲУСН ЧИРОЙДА ЭМАС

Фарзандларимизни маънавиятли, маърифатли қилиб тарбиялаш борасида халқимизнинг ҳавас қилса арзигулик гўзал қадриятлари бор. Мамлакатимиз мустақилликка эришган, бу қадриятлар ва бетакор анъаналар янада сайқал топди. Бугунги кунда юртимизда олиб борилаётган барча ислохотлар ёшларни миллий ва ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларнинг ақлзаковати ва маънавияти юксалишига қаратилган. Юртбошимиз келажақ авлод борасида сўз юритар экан, «Янги минг йилликда давлатларнинг, халқларнинг тақдирини моддий бойлик эмас, интеллектуал, яъни маънавий-маърифий бойлик ҳал қилади», дея алоҳида таъкидлаганлари бежизга эмас.

Инсоннинг шахс сифатида шаклланишида болалигида оила ва маҳалладан олган тарбияси жуда муҳим. Бола биринчи навбатда ота-онасига тақдид қилади. Агар у хонадонда ота-онанинг хушфайлиғи, хушмуомаласини кўриб улғайса, ўзи ҳам

шундай бўлишга интилади. Аксинча, кўпол ва дағал муомала, ҳақоротомуз сўзлар болалигидан қулоғида қолса, кейинчалик ўзи тушунб-тушунмай атрофдагиларга шундай муомалада бўла бошлайди ва бу бора-бора унинг одатиға айланади.

Шу боис ҳам фарзандларимизни миллий руҳда маънавий етук инсон этиб тарбиялаш, уларнинг эстетик ҳис-туйғуларини шакллантириш ва камол топтириш учун оилада энг аввало чиройли муҳит яратишмиз керак.

Айрим ота-оналар болаларининг қизиқишларини ҳисобга олмай, ўзларига ёққан ўйинлар ёки спорт турларига жалб этишади. Баъзилар эса ўз ишларига ўралашиб, боланинг тарбиясига яхши эътибор беришмайди. Бундай муҳитда тарбияланган бола жамиятда ўзининг ўрнини топишга қийналади. Болалигиданок унга алоҳида эътибор берилса, ҳар бир ютуғи рағбатлантирилса, ёмон одатлари тушунтириш йўли билан бартараф этилса, китоблар ўқишга қизиқтирилса, бун-

дайлар маънавий етук шахс бўлиб улғаяди.

Фарзанд яшаётган уйда тартиб, саранжом-саришталик, озодаллик бўлса, у ёшлигидан ўзини тоза тутишга, дид билан кийинишга, ётар жойи ва ўқув қуролларини озода, сақлашга одатланади. Бундай тарбия орқали ота-оналар фарзандларини қалб гўзаллиғига эришадилар. Яъни, болаларнинг эстетик дидини ошириш йўли билан уларни маънавиятли, маърифатли қилиб тарбиялайдилар. Дониншманд халқимиз «Чирой хусну жамолда эмас, фазлу камолда», деб бекорга айтмаган.

Болалар тарбиясида ёши улуг бобо ва бувиларимизнинг роли ҳам бекиёс каттадир. Улар набираларини севиб эрқалашади, қалблариди меҳр-муҳаббатларини бахш этишади. Набираларига ҳаёт қувончлари ва ташвишлари ҳақида ибратли ҳикояларни сўзлашади. Эртақ, ривоят ва ҳикояларни айтиб, уларни ботир, мард, кўркмас, камтарин, софдил, чиройли,

Маънавий тарбия

гўзал бўлишига чорлашади. Авлоддан-авлодга мерос бўлиб келаётган бу тарбия усуллари ёшларни халқимизнинг маданияти, ноёб дурдоналари ва илму ҳикмат ҳазинасидан аста-секин баҳраманд этиб боради.

Бугунги кунда компьютер ўйинлари, телефон тармоқлари орқали “оммавий маданият” нисоби остида болаларнинг онгига кириб келаётган ёт унсурларга қарши курашишимизда энг аввало тарбия борасидаги ана шундай бетакор анъаналаримизга суянишимиз, болаларимизнинг ёшлигиданок юксак маънавиятли, ҳар бир ишда дидли, фаросатли бўлишга эришишимиз керак. Ана шундагина биз юртимиз учун маънавий етук, билимли ва салоҳиятли авлоднинг тарбиялаб бера оламиз.

Гулноза ҲАКИМЖОНОВА,
Тошкент давлат
Шарқшунослик
институтини қошидаги
академик лицей
ўқитувчиси.

МАСЛАҲАТЧИ УҚУВЛИ БЎЛСА...

Куни кеча Ўрта Чирчиқ туманидаги Қорасув қишлоқ фуқаролар йиғинида маҳалла маслаҳатчиларининг ўқув семинари ҳамда “Энг намунали маслаҳатчи” танловининг туман босқичи бўлиб ўтди. Худудий босқичда 57 нафар маслаҳатчи иштирок этиб, шундан беш нафари туман босқичида қатнашишга муваффақ бўлган эди. Тадбирда иштирокчилар таништирув, савол-жавоб, иш юритиш ҳужжатларини қай даражада олиб бориш кераклиги борасидаги шартлар бўйича беллашдилар. Танлов якунида Ўртасарой маҳалла фуқаролари йиғини маслаҳатчиси Муқаддам Нуро-ва голибликни қўлга киритди.

— Юртбошимиз ташаббуслари билан бундан тўққиз йил аввал маҳалла маслаҳатчиси лавозими жорий этилганини эшитиб беҳад хурсанд бўлгандим, — дейди Муқаддам она Нуро-ва. — Бизнинг “Маҳалланг обод — юртинг тинч, сен тинч”, деган шiori-римиз бор. Ҳукуматимиз томонидан чиқарилаётган қонун ва қарорларни аҳоли ўртасида кенг тарғиб этиш асосий вазифаларимиздан бири. Бугунгидек танловлар ва тадбирлар бизга билимларимизни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Муниса ҲАЛИЛОВА.

“Нихол” мукофоти ҳамда “Ўзбекистон белгиси” кўкрак нишони совриндори Отабек Муталхўжаевнинг илк кўшиги “Ойдан-да гўзал” тезда мухлислар қалбига йўл топди. Кейин “Хазон”, “Дилингман”, “Муҳаббатнинг ўзи бахт”, “Нетайин” каби бир қатор дилга якин хонишлари ҳам барчага манзур бўлиб, хит даражасига кўтарилди. Тошкент давлат техника университетини тамомлаган Отабек Муталхўжаевни бугун нафақат хонанда, балки актёр ва телебошловчи сифатида ҳам кўпчилик яхши танийди.

Отабек МУТАЛХЎЖАЕВ:

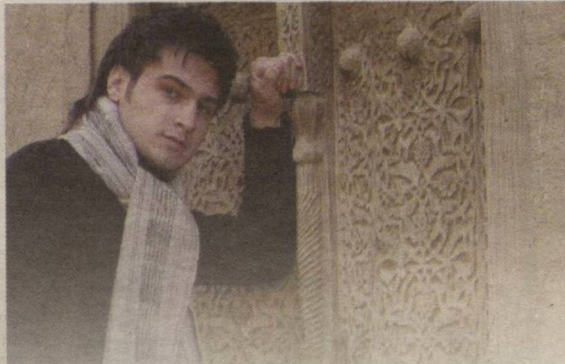
САНЪАТ МЕНИ СЕЎРЛАГАН

“САҲНА — БУ МЕҲРОБ”

— Бу — устозларимиз эътирофи, — дейди Отабек. — Санъат дунёсида қанча кўп изланиб ижод қилсангиз, унинг нақадар буюклигини ҳис этавераркансиз. Бу йўлда муваффақиятдан олдин меҳнат ва машаққат кўпригидан ўтишингизга тўғри келади. Унинг синовлари вақтинчалик эмас, бир умр шу оламда яшасангиз, демек, сизни ҳар сонияда янги бир синов кутиб туради. Бир тўсиқни забт этиб ўта олмадингизми, шу ерда тўхтабгина қолмай, балки ортга қулайсиз. Бу йўлда бизни фақатгина соғлом рақобат ва ўқир мулоҳаза билан ишлаш, изланишларгина галаба сари етаклайди.

Бир умр ижод машаққати билан яшаган забардаст устозларимизнинг дилтортар наволари, бетакор роллари биз учун ҳамиша мактаб вази фасини бажаради. Уларнинг ижод йўллари турлича бўлиши мумкин. Лекин аксарияти “Саҳна — бу меҳроб”. У ерда қилинган ҳар бир ҳолис ният ижобат бўлади. Саҳна — оёқ ости қилганлар ёки қалтис қадам ташлаганлар барака топмайди”, деган азалий ақидади муқаддас деб биланлар.

Демак, шундай улуг заминда яшаб, қуйламок бизга насиб этган экан, бунга шукрона айтиб, саҳнанинг қадри-

га етиб, азиз билиб ижод қилиш барчамизнинг бурчимиз. Шундагина олтин останада туриб эл олқишига, ҳурматиға эришимиз, ўз истеъдодимизни намойиш этишимиз мумкин.

САНЪАТ СЕҲРИ

Оиламиздан санъаткорлар чиқмаган. Отамнинг касблари муҳандис, онажоним эса кимёгар-технолог. Болалигимдан санъатга қизиққанман. Ота-онам эса техника соҳаси мутахассиси бўлишимни исташарди. Уларнинг орзу-ниятларини рўёбга чиқариш учун техника университетига ўқишга кирганман. Ўқиш баробарида кечки пайтлари газ қуйиш шахобчаларида оператор бўлиб ҳам ишлаганман. Кўлим ишда-ю, ижод қилишни, янги гоёлар устида ишлашни, кўшиқ айтишни орзу

қилардим. Гўё вужудимда иккита одам яшаётгандек эди. Шунда қатъий бир қарорга келмасам бўлмаслигини англаганман. Фикримни ота-онамга айтиб, дарслардан кейин Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Юнус Тўраевдан вокаль сирларини ўргана бошладим. Чўлпоннинг “Гўзал” номли шеърини кўшиқ қилиб, ижро этганимда тингловчилар бу таронани яхши қабул қилишди. Шундан кейингина ота-онам ижод қилишимга, кўшиқ айтишимга рози бўлишган.

2004 йилдан бошлаб ҳозирги продюссерим, киношунос Феруза Нодирова билан ҳамкорликда ишлаб бошладим. Мен ҳақиқий санъат оламига ўша пайтдан қадам қўйганман, десам тўғри бўлади. Бир қатор шоир ва бастакорлар билан биргаликда янги кўшиқларимизни мухлисларга тақдим эта бошла-

Учрашув

дик. “Хазон”, “Излай-излай” кўшиқларимизга режиссёр ва клипмейкр Шерзод Расулов клип олди. Шу тариқа тароналаримиз мухлислар томонидан эътироф этила бошланди.

РЕЖА — РИВОЖ ДЕГАНИ

Менга яшаш ва ижод қилиш имкони берилган экан, бундан унумлироқ фойдалансам, дейман. Кино тақдиротларга, спектаклларга бориб, англиклардан бохабар бўлиш, янги кўшиқлар ишлаш, суратга олиш жараёнлари, спорт билан шуғулланиш... булар менинг кундалик юмушларимга айланган. Уларнинг бариға улгуриш учун ҳар бир дақиқани режалаштиришимга тўғри келади.

“25 кадр” кўрсатувида томошабинларга янги кинолар ҳақида кўпроқ маълумот беришим учун премьерадан кейин ижодкорлар билан ки-нонинг салбий ва ижобий томонлари, камчилиги ютуқлари ҳақида фикрлар алмашман. Ҳафтада уч кун спортнинг оғир атлетика тури билан шуғулланаман.

Бир кун олдин эртанги ишларимнинг рўйхатини тузиб, соатларини белгилаб оламан. Баъзан ишларимни эртароқ тугатиб, озгина бўш қолсам, нимадир юмуш қидира бошлайман. Бекорчилик билан вақтини ўтказётган тенгдошларимни, ёшларни кўрсам гашим келади. Тўғри ҳордиқ ҳам керак. Аммо ҳар бир нарсда меъёр бўлгани яхши-да. Ахир, биз истаимизми йўқми, умр ўтиб бораёпти. Ўтган вақтни қайтариб бўлмаганидан кейин бугунимизни мазмунли ва фойдали яшаб, ўзимиздан яхши бир из қолдиришимиз керак-да.

“Оила ва жамият” мухбири Барно МИРЗААХМЕДОВА ёзиб олди.

Хотира саодати

родарлар Ихтиборхон, дея йўқлаб туришар, маслаҳатлар олишар, у киши эса ширин сўз билан уларни меҳмон қилардилар. Онам қанчалаб ёш келинларга самимий насиҳатлар бериб, уларни тўғри йўлга солганлар. Эсимда, бир кун онам ҳовлида тикув машинасида нарса тикиб ўтирсалар, кўшнимизнинг келини югуриб йўғлаб кириб қолди. Онам гап нимадалигини билгач, «Синглим, ҳаёт жуда мураккаб. Сиз оғирроқ бўлинг. Юк кўтарган юзга-ча чиқади деганларидек, мен ҳам нене қийинчиликларни бошимдан ўтказдим. Ёш бошим билан қанча машаққатларни сабуру тоқат билан енгиб келмок-даман. Сиз ҳам сабр қилсангиз, бир кун келиб менга раҳмат дейсиз», дея кузатиб қўйдилар.

Ҳозирда ўша келинчақ пиру бадавлат қайнона. Баъзан онамни эслаб: “Яхшиямки, ўшанда онангиз менга тўғри йўл кўрсатган эканлар. Бўлмаса оилам бузилиб кетарди”, дея ҳали-ҳануз миннатдор бўлади.

Қачон ул фариштасифат зотни кўрсасам, онажонимни кўрган, ҳамсуҳбат бўлган яқин дугоналари, қўни-қўшниларни йўқлайман, дардлашман.

Зухра МУХИДДИНОВА,
Тошкент шаҳри.

ТОЛ ТУШ — жонли тилимизда ҳозир ҳам қоқ туш пайтини ифодалайдиган “тол туш” бирикмаси қўлланилади. Бу бирикма жуда қадимдан бизда бўлган. Ундаги “тол” сўзи “қоқ ўрта”, “тўлиқ” деган маъноларни англатган. Демак “тол туш” бирикмаси ёз фаслидаги “туш пайтини қоқ ўртаси” ёхуд “тўлиқ туш вақти” деган мазмунни билдирган.

Эгамберди тол туш пайтида дала бўйда-ги тупроқ йўлдан уйига қайтаркан, йўлни кесиб ўтган илон изига кўзи тушди.

Журналдан

ДАЛДА — тилимизда руҳни кўтарувчи, дадиллик бахш этувчи маънавий ёрдам маъносида ишлатиладиган “далда” сўзи аслида қадимда “шамол ва ёмғирдан ҳимояланган жой” деган маънони англатган. Шунинг учун бу сўзнинг “пана бўлмок” деган мазмуни ҳам бор. Бу сўзнинг туб илдизи “дал” — “елка” ёхуд “орқа тараф” деган маънога эга бўлган.

Почтаев мажлисни бошқаролмай, ишни бузиб қўйганига амин эди. Лекин Баратова кўз қараши билан унга далда берди.

Асқад Мухтор

ТУРГУН — қадимда тилимизда “турғун сув” деган ибора бўлган. Кейинчалик бу сўзнинг маъноси кенгайиб борган ва бу сўз “тоза”, “шаффоф” деган маъноларни ҳам англата бошлаган. “Турғун” сўзи асосан оқмасдан бир жойда турган сувга нисбатан ишлатилган. Бу сўзнинг “бир жойда доимий яшовчи”, “ўрнашиб қолган”, “муқим” деган маънолари ҳам бор.

Сен айтганча, қуёвинг Тошкентда иккинчи уйланмасин-да? Кумушни қудаларинг олдиға турғун қилиб юборайлик, тузукми?

Абдулла Қодирий

Эшқобил ШУКУР тайёрлади.

ГАР ОНАМНИ СОҒИНСАМ...

«Қаранг-а, қиз бола боши билан беш боланиям удралади-я! Барака топгур, Ихтиборхон, жуда тadbиркор чиқди, тушмагур. Бегоналарни ҳам ўз фарзандидек оқ ювиб, оқ тараб боқаяпти. Кези келганда ўз боламизни эпполмай-миз-у, у эса...»

Онам эндигона келинчақ бўлиб тушган пайтлари маҳалламизда шундай гапни кўп эшитар экан.

Онам Ихтибор Азимовани Тошкент шаҳридаги Белтепа маҳалласида кўпчилик жуда яхши танирди. У киши жуда сабрли, миришкор, заҳматкаш, тadbиркор, содда инсон эдилар. 9 ёшида онадан, 13 ёшида эса отадан етим қолиб, бувилари қўлида бир оналари ва икки укалари билан тарбия топишган. Совчи бўлиб келганлар онам ва холамни етим қиз дея менсимай, қайтиб кетишаркан. Шу туфайли иккови ҳам беш фарзандли, турмуш ўртоғи оламдан ўтган, ёши каттароқ қишларга турмушга чиқишган. Ҳаёт қийинчиликларига сабр-бардошли бўлиб, болаларимнинг роҳатини кўраман, деганида 64 ёшида дунёдан ўтиб кетди.

Онам падари бузрукворим Маҳкам отага турмушга чиққанларида уларнинг беш фарзанди бўлиб, энг кенжаси Сайдали акам 6 ойлик чақалоқ экан. Хали ҳаёт ташвишларини яхши билмаган онам беш етимнинг бошини силаб, улардан кейин яна бир этак болаларни туғиб, тарбиялаб, вояга етказиб, уйл-жойли қилдилар. Энг катта опам (ўғай дейишдан ўзи асрасин) Қорақалпоғистон Республикасининг Хўжайли шаҳрида яшайди. Йўл узоклиги туфайли онамнинг жанозасига етиб келолмади. Эртаси куни келиб, роса армон қилди.

Балки ўзлари етимлик азобларини кўрганлари учун ҳам ака-опаларининг бошларини силаб, оқ ювиб, оқ тараб, элга қўшгандир, балки Оллоҳим кўнглига яхшилик уруғини экиб қўйгандир.

Бу дунёда ҳар бир инсон хоҳ катта ёшда бўлсин, хоҳ кичик, барибир она меҳрига ташна яшайди. Мен 50 ёшни қоралаган бўлсам-да, ўғил-қизларим уйли-жойли бўлгани, набираларим атрофимда парвона эканига қарамай, ҳар куни онамни соғинаман, кўсайман. Волидаси ҳаёт бўлган тенгдошларим, танишларимга ҳавасим келади.

Онамни ҳамма яхши кўрарди. Қариндош-уруғлари, қўни-қўшнилар, ёру би-

КЎЗИ ОЧИЛМАГАН ОДАМ

Аввалига бу одамнинг гап-сўзларини охиригача эшитдим. Кўлидаги айрим хужжатларнинг нусхаларини ҳам бирма-бир кўздан кечирдим. Бир маҳал суд материалларидаги ушбу сўзларни ўқиб титраб кетдим: «**Фуқаро ...да ОИТС борлиги аниқлангач, рўйхатга олиниб, вилоят марказида даволаниб чиқди. Кейин...**»

...Йигирмадан ошган йигит оғир жиноятга қўл урди: тасодиф туфайли танишиб қолган 19 ёшли қизнинг қишлоғига бориб, қўшнисиникига чақиртириб, машинага мажбуран миндириб, сенга барибир уйланаман деб, кечаси...

У ёғи киноларда ҳам тасвирлаб бўлмайдиган воқеалар бир зумда содир этилди! Қиз аввалига ўзидаги ўзгариш ҳақида ҳеч кимга чурк этмади. Шу орада ҳалиги, бир кунда юз марта соатлаб гаплашиб юрган ошик унинг телефонлари ҳам жавоб бермай қўйди. Бир кун уларни таништирган аёл бўлгуси куёв йигитнинг тўйи бўлаётгани ҳақидаги хабарни айтиб қолди. Номуси топталган қиз ўша тунда рўй берган даҳшатли воқеа ҳақида аввал онасини хабардор этди, кейин эса ҳуқуқни муҳофаза қилиш органига ёзма равишда мурожаат этишга мажбур бўлди.

Улардан бор-йўғи ўн беш чақирим узоқда бўлган қишлоқда эса ўша кунни никоҳ оқшоми ярим тунгача давом этди. Ёр-ёрлар авжига чиқиб, ёшгина келинчақ бир дунё ёруғ умидлар билан шу хонадонга кириб келди. Қудалар бир-бирларини қутлашди. Зиёфат эртаси куниям давом этди. Келин-куёв гўшанга кириб кетишди...

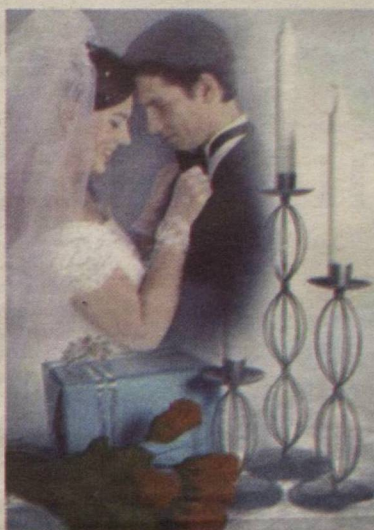
Орадан уч кун ўтгач, қишлоқда хабар тарқалди. Фалончи аканинг ўғлини қамоққа олишибди, у бир қизнинг номусига текканликда айбланаётган эмиш. Энг даҳшатлиси, ҳали ҳамкишлоқлари оғир жиноятга қўл урган куёвболанинг устига-устак ОИВ/ОИТС га чалинганидан ҳам беҳабар эдилар. Икки ойнинг орасида у икки қизнинг келажагини барбод қилганини ҳеч ким тасаввур ҳам қила олмади.

Хузуримга мадад истаб келган кишининг гапларини эшитинг:

— Ўғлим чет элда яхшигина ишлаб юривди. Топиш-тутишиям яхшийдди. Нима бўлди, билмайман, ҳалиги қиз билан танишиб қолибди-да. Бизлар беҳабар эдик. Шу орада уйлантирамиз десак, у ҳам ҳеч нарса демасди, сўнг бир оилага совчи юбордик. Улар ҳам рози бўлишди. Тўй кунни белгилангач, ФХДЁга ариза беринглар десам, ўғлим, ота, менинг вақтим зик, у ёқдан чақиршияпти, тез қайтиб кетишим керак, кейин ўзингиз тўғрилаб қўярсиз, деб тай-

саллади. Хуллас, муллага никоҳ ўқитиб, келинни олиб келдик...

“Нахотки, ўғлингизнинг ОИТСга чалинганини суд кунни билган бўлсангиз, у жиноят содир этмагунча ҳам ҳеч қандай гап-сўз эшитмаганмидингиз?” десам, у: “Нима, менга ишонмаяпсизми, ўлай агар, боламнинг бундай касалликка чалинганини эшитганим йўқ. Билдирмади-да аввал. Қанча сўрадим. Каердан

юктирганини ўзи ҳам билмас экан. Манави қиз билан можароси бошланганидан кейин эшитдим. Билганимда қараб тураримиди, энди пушаймонимиз. Бизни шарманда қилди бу бола, нима қилайлик? Бу қудалар билан юзқўрмас бўлдик. Лекин суд ноҳақлик қилди, кўп муддат берворди. Ўн йилдан ортқик, амнистияга тушмасмикан?” дея бамайлихотир жавоб берганини эшитиб қотиб қолдим. Яна бир қизик жойи, никоҳи расман қайд этилмаган келин-куёвга шаръий никоҳ ҳам ўқиш мумкин эмаслигини сўрасам, у киши “Э, нималар деяпсиз ука, биз томонларда қанча одам никоҳ хатисиз яшаб юрибди, қачон болалари-га пул-мул керак бўлса чоғиб қолади. Бўлмаса умуман бормайди”, деди.

Эътибор бераяпсизми, отаниннг ўзи шу даражада бепарвоки, ҳаттоки, ноқобил фарзандининг оғир жиноятлар содир этганига суд ҳайъати адолатли ҳукм чиқарган бўлса-да, у ҳамон шубҳа билан қараяпти. Энг ёмони, бир эмас, икки оиланинг обрўси, қадр-қиммати ни оёқоси қилган ўғлини ноҳақ айбланганини исботламоқ умидида пойтахтдаги нуфузли маҳкамаларга мурожаат этишдан чарчамаяпти.

Шу ўринда яна бир қулгули (аслида йиғлагулик) ҳолатга эътибор беришингизни истардим. Карим аканинг кўлидаги тушунтириш хатлари орасида номуси топталган қизнинг суд жараёнларида келин ёзган (ёзма-ганига кўпроқ ишонгиси келади кишининг) “тавба-тазарруси” битилган сўзларни ўқиб, ҳайрат-

Бугуннинг ҳикояси

Ўғлимни ноҳақ қамашди, унинг айби йўқ эди, тухмат қилган қиз ҳам энди пушаймон, онаси йиғлагани-йиғлаган, илтимос, ёрдам беринглар!

Карим аканинг сўзларидан.

га тушдим: эмишки, икки ёш бир-бирини азбаройи севгани учун шундай...иш (жиноят-ку бу! — Н. Ж.) га қўл урганмиш. Энди уларнинг севгисини асраб қолиш учун йигитни кечиришларини ўтиниб сўраётганини қандай изоҳлашни билмадим.

Дарвоқе, ҳеч ким онандан худбин, бадфеъл, каззоб ёки жиноятчи бўлиб туғилмайди. Ҳаммамиз фарзандимизни, у ўғилми-қизми, бир дунё орзу-хаваслар билан асраб-авайлаб ўстирамиз, тарбиялаймиз. Лекин ҳаёт деганлари барчани ҳам бир хил қисмат билан сийлайвермайди. Оталик ҳам, оналик ҳам энг улуг шараф ва мартаба бўлар экан, уларнинг-да фарзандлар олдида янада жиддийроқ ва масъулиятлироқ вазифалари бўлади.

Мен ҳам, афсуски, хузуридан ноумид бўлиб чиқиб кетаётган Карим акага бир неча марта ушбу мудҳиш жиноятнинг содир этилишида аслида оилангиздаги муҳит ва тарбия ҳам таъсир кўрсатмаганмикан, десам-да, у киши тушунишни истамади. Энг аянчли жиҳати, бугун ўз бола-си тақдирини ўйлаётган ота у ёқда яна икки беғуноҳ қизнинг ота-онаси бошидан кечираётган аламли изтиробларни ҳам ҳис этаётганига шубҳам ортди. Унинг юз-кўзларидан на афсус, на-да надомат бор эди...

Хулосага шошилмайлик, негаки, бугун орамизда бундай кўзи очилмаган ота ва оналар, фарзандлар, минг афсуски, учраб турибди. Яна бир жиҳати, давлатимиз томонидан фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқлари, манфаатлари ҳар томонлама ҳимоя этилаётган пайтда бу каби ноҳуш ҳолатларнинг содир этилиши барчамизни оғоҳликка қорлаши керак. Чунки сир эмас, турли сабаб-баҳоналар билан хорижий давлатларга бориб келаётган юртдошларимизнинг у ёқларда қандай саргузаштларини бошдан кечираётгани бизга қоронғу. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда мамлакатимизда одам савдоси қурбонларининг ҳуқуқ ва манфаатларини муҳофаза этиш борасида қатор чора-тадбирлар белгиланди. Лекин ойнаи этак билан ёпиб бўлмайди, деганларидек, айрим фуқаролар яширин йўллар орқали юқорида тилга олинган йигитга ўхшаб оғир ҳасталикларни орттириб, бу ёқда яна пинҳона равишда бошқаларга ҳам юктиришга уринаётгани сир эмас. Шу боис жойларда жамоатчилик назоратини янада қучайтириш, айниқса, хорижда юрган фарзандларимизнинг саломатлиги, ахлоқ-одобидан ҳар қадамда оғоҳ бўлишни унутмаслигимиз керак. Шундай ҳатолар ҳам бўладики, уни тузатиш инсон учун нияҳотда қимматга тушади. Бундай кўргуликлардан асрасин!

Норқобил ЖАЛИЛ.

Миллийлик

ИДИШЛАР ВА САЛОМАТЛИК

ОВҚАТ АЙНИМАЙДИ

Барчамизга маълумки, қадимдан ота-боболаримиз табиатнинг табиий маҳсулотларидан олинган идиш-товоқларда овқатланишган ва бу аъёналар узоқ вақт авлоддан авлодга мерос бўлиб келган. Шунингдек, бу уларнинг табиат билан ўзаро ҳамоханг яшаганлигидан далолатдир. Мана шундай идишлардан бири бу даракхатдан тайёрланган жиҳозлардир.

Биласизми, бундай идишларда сақланган озиқ-овқат маҳсулотлари узоқ вақт ўз хусусиятини йўқотмаган, таомларнинг таъми эса яна ҳам мазали бўлган. Ёғочда ошловчи моддалар кўп бўлиб, шу туфайли бу идишларда микроблар кўпаймайди, маҳсулотлар нисбатан айнамайди, ҳатто инсон учун кўпгина фойдали витаминлар ҳам сақланиб қолади. Шу тарзда ёғоч ўзидаги шифобахш қувватни таом орқали инсонга етказиб беради. Бундан ташқари мураббо тайёрлашда ёғоч қошиқнинг аҳамияти катта. Чунки мева-салат металл буюмларнинг ёқтирмайди: улар металл идишда эзилади, ёғоч идишда эса бутунлигича туради.

Таом ва доривор гиёҳларни тайёрлашда ҳам ёғоч қошиқдан фойдаланилса, гиёҳ ва сабзавотлар таркибидаги витаминлар парчаланмайди, асосийси, зарарли ишқорланиш юз бермайди. Меваларни эса дарахт новдаларидан тўқилган саватда сақлаш мақсадга мувофиқ.

ШИФОБАХШ СОПОЛЛАР

Сопол идишларга келсак, улар ҳам жуда қадимий бўлиб, у бизни она ер билан боғлаб турувчи табиий маҳсулотимиздир. Бундан ташқари сопол шифобахш бўлиб, авваллари унга ҳеч қандай сунъий қўшимчалар қўшилмаган. Ҳатто уларни безаш учун бўёқлар ҳам қўлланилмаган. Бу идишлар худди ёғоч буюмлар каби инсон меҳнати маҳсулидир.

Авваллари сопол идишларда овқат пиширишган, сув қайнатишган. Идишларнинг шакли ҳам таом пиширишда катта аҳамиятга эга бўлиб, танаси кенг, оғзи тор сопол кўзаларда тайёрланган овқатлар ҳил-ҳил бўлиб пишиб, барча фойдали жиҳатларини ўзида сақлаб қолган. Кенг сопол кўзалари олов ҳамма томонидан қамраб олган ва иссиқлик беҳуда сарф бўлмаган. Идишнинг оғзи эса махсус қопқоқ билан маҳкам берkitилган. Шунда озиқ моддалар металл идишдаги каби парчаланиб, учиб кетмаган. Ҳозир ҳам сопол кўзаларда шўрвалар тайёрланади. Чунки кўпчилик бундай таомлар ҳам мазали, ҳам фойдали эканини яхши билади. Аммо сопол идишлар мўрт ҳамда тез синувчан бўлгани учун одамлар мустаҳкам чўян қозонлар ясашни бошла-

Шакли аввалгидек бўлса-да, улар узоқ вақт хизмат қилишга мўлжалланган эди. Бироқ чўян жуда ҳам оғир бўлганилиги учун энгил алюминий ва бошқа металллардан қилинган замонавий идиш-товоқлар пайдо бўлди. Металл идишларнинг барчаси ҳам соғлиққа акс таъсир этиши тиббий жиҳатдан исботланган бўлса-да, афсуски, кўпчиликнинг фусункор бўлган замонавий идишларга ружу қўйганлиги ҳеч кимга сир эмас. Тўғри, ҳозир турли сирли кастрюллару лаганларга қўниқиб қолганмиш, лекин бугун ҳам сопол қозонлару ёғоч идишларни топса бўлади. Масалан, кўпгина хонадонларда сумалак тайёрлаш учун бугдой эзадиган, нон талқон қиладиган катта қўлаки келилар (ўғир) бор. Ёғоч чўмичу, нон соладиган саватлар, ёғоч қошиқ ва човлиларни қўллайдиган оилалар ҳам талайгина. Сопол кўзаларда овқат пиширадиган замонавий уй бекалари ҳам учраб туради. Сиз ҳам аждодларимизнинг бизга қолдирган меросларидан фойдаланиб кўрсангиз, унинг қони шифо эканлигига ишонингиз қомил бўлади.

Қамола АХМЕДОВА тайёрлади

БИРИНЧИ ҲИКОЯ

Файратжон онаси туғилган кунда олиб берган коптогини олиб чиқди. Ўртоқлари унинг атрофига йиғилишди. Болалар ўртасидаги ёзилмаган қоидага кўра, коптокнинг эгаси бўлгани учун футбол ўйнайдиганларни танлаб икки жамоага ажратиш ҳуқуқи унга берилган. "Сен бугун ўйнамайсан, барибир гол уролмайсан", деди ўзидан каттароқ Шухратга. "Ана Саммад ҳам яхши ўйналмайди-ку..."

— Ўйнамайсан дедимми, ўйнамайсан.

Файрат "гап тамом" дегандек, коптогини қўликлаб қўлбола дарвоза томонга юрди. Болалар унга эргашди. Шу маҳал ўйинга қўшишмаганидан алами келган Шухрат:

— Коптокли етим, — деди баланд овозда. — Етимча! Отанг бўлмагандан кейин, коптогинг борлигим, зўр ўйинчоқларинг ҳам бир пул. Етимча, етимча!

Файрат ортига ўгирилиб бир муддат талмовсираб туриб қолди. Бундан фойдаланган Шухрат яна ҳам кучайди:

— Ойинг отаси йўқлиги учун ўқимасин деб сенга ҳеч кимда йўқ ўйинчоқларни олиб беради. Ҳе ўргилдим сендақа тўқисдан.

Файратнинг қўлиғидаги копток сирғалиб ерга тушди. Оқсарик юзига қизиллик тепди. Лаблари пир-пир учди ва беихтиёр уйига қараб югуриб кетди.

У шундоғам отаси йўқлигидан ўқсиниб яшарди. Бу ҳақда онасидан қайта-қайта сўраган. Аммо тайинли жавоб олмаган. Мана нариги маҳаллада турадиган Азизнинг ҳам отаси йўқ. Аммо у бундан ўқинмайди. Бир

сафар Файратга: "Дадам кўп ичарди, аямни, мени ёмон урарди, менга унақа ота керакмас, ундан воз кечайлик, деб ўзим айтганман", деганди. Отаси ҳақида ҳеч қандай гап эшитмаган, унинг ҳатто расмлариниям кўрмаган Файратнинг юрагини бу қисмат тинимсиз кемираверади. Айниқса, болалар бу ҳақда унга таъна қилишганда дарди дунёси қоронғи бўлиб кетади.

Уйига чопиб кирганида бувиси қўшни кампир билан гаплашиб ўтирган экан. Болакай кўзида ёш билан тўғри ўзининг хонасига кириб кетди.

— Ҳай Файрат, жоним болам, тинчликми? Нима бўлди, яна болалар билан муштлашдингми? — деб қолди бувиси.

— Шухрат уни етим деди, — деб изоҳ берди ортидан чопиб келган ўртоқларидан бири. — Був, Файрат етим эмас-а?

Икки кампирнинг гапи оғзида қолди. Зубайда хола шоша-пиша неварасининг ортидан хонага кирди. Бу сафар у "Полвоним, тойчоғим", деган гапга кўнадиган эмасди.

— Менинг дадам қаерда? У ким ўзи? Алкашми, тентакми? Нимага мени сираям йўқламайди? Мен шунчалик ёмон боламанми, буви? Мен ташландикманми?!

— Йўқ болам, ундай эмас. Бу гапни бир гапирдинг, иккинчи тилингга олма.

— Нимага бўлмаса ҳамма болаларнинг отаси бору, бир менинг отам йўқ. Нимага?!

— Ота-онангни тақдири шундай экан-да, болам, қандоқ қиласан энди...

Зубайда хола хуноб бўлиб ташқарига, кўшни кампирнинг ёнига бориб ўтирди.

— Бундай пайтда болани нима деб овутишнйам билмас экансан, — деган товуши эшитилди унинг. Изиллаб йиғлаётган бола сергак тортиб, кампирларнинг гапига қулоқ тутди.

— Аслида кудаларим цатоқ чиқишди. Қизимни ўтурса ўпоқ, турса сўпоқ деб туртавериб, ўша уйдан зада қилишди. Ҳомиладор холи билан уларнинг турткилашига чидашга уринди. Аммо бўлмади. Кудам, "сепларинг

ИККИНЧИ ҲИКОЯ

Бир ҳафтадан бери Сарвинознинг иссиғи тушмаяпти. Тинимсиз ичи кетади. Шифокорлар қайта-қайта текширувдан ўтказиб, аниқ ташхис қўя олишмаяпти.

Қизалокнинг тим қора, чакнок кўзларидаги аввалги қувончдан асар ҳам йўқ. Алланечук мунгли бир нигоҳ билан гоҳ бувисига, гоҳ онасига мўлтираб қарайди. Раъно опа нима гаплигини тушунгандек бўлса-да, қизига бу ҳақда айтишга юраги бетламайди. Ахир, бечора қизи кўзида ёш билан кириб келганига ҳали йигирма кун ҳам бўлмади. Айтишча, қайнонаси унга сира кун бермасмиш. Эри ишга кетиши билан таънаю дашномларга қўмиб ташлармиш...

— Ўша уйда бир кун ҳам тургим йўқ,

КАТТАЛАРНИНГ ГУНОҲИ... КИЧИКЛАРГА ЮКМИ?

арзон-гаров эди", деб таъна қилаверди... Аслида ҳамма айб ўзимда. Қизимни 17 ёшида ҳам узатаманми. Ростдан ҳам турмушнинг пасту баландини яхши билмасди. Охири қорнида боласи билан қайтиб келди, шўрлик. На куёвим ва на ота-онаси бирор марта орқасидан сўраб келишмади-я. Неварам туғилгач, ўзим уларни олиб бориб қўйинг десам, кейинчалик қизимнинг тили қисик бўлмасин, деб мен ҳам гурур отига миндим.

— Ўзи қандай одамлар экан, шундай ширин неварасини ҳам йўқлашмадимми? Ахир, данагидан мағизини ширин, деган гап бор-ку, — деди қўшни кампир.

— Нимасини айтасиз, икки ўртада мана шу қоракўзимга қийин бўлди. Яқинда беш ёшга тўлади. Бу бечорада нима айб?!

— Шу арзимаган нарсани бахона қилиб ажрашиб кетаверишдими? Куёвингиз бошқага уйланганми?

— Шунақа дейишди, аммо ҳали фарзандлик бўлмабди. Шундоқ болани эса тирик етим қилиб юришибди...

Бу гапларни эшитиб ётган Файратнинг ич-ичидан бир хўрсиниқ отилиб чиқди. У энди ҳеч қачон отаси бўлмаслигини, бундай қувончга сираям эриша олмаслигини ич-ичидан ҳис этиб турар, ҳис этгани сайин юрагини бир алам куйдирар ва тўлиқиб-тўлиқиб йиғлар, нола қиларди...

...

ж о -

нимга тегиб кетди, — дейди қизи. — Куёвингиз онасининг чизган чизигидан чиқмайди. Қайнонам эса: "Барака топгур, чойнакни жўмрагидан ушламанг, вой тавба, шуниям онангиз ўргатмагани?!". "Қачон сизга ақл битади-я, кир ювганда сочик, дастурхонларга кийим-кечакни аралаштирманг-да!", деб таъна қилавериш жонимни бўғзимга келтирди.

Раъно опа бу гапларни эшитгач, икки-уч кун тура турсин-чи, кейин қайтиб кетар, деган ўйда: "Даданг сафардан қайтсан, бир маслаҳатга келармиз", деди. Шундан бери невараси билан қизи униқиди. Куёви бир марта кўнғироқ қилди-ю, қайта сўрамади. Бу орада неварасининг тоби қочди. Раъно опа сафардан қайтган эрига: "Болани шифокорга кўрсатиб, кейин ўйлашиб кўрармиз", деганди: "Қизингга айт, тайёргарлигини кўриб турсин, уни ҳозир уйига олиб бораман", деди Ҳаким ака.

Куёвиникига кириб боришганида куда хола, уришга шайланган хўроздек қовоғини уюб ўтирарди. Ҳаким ака неварасини қизининг қўлидан олди-да, тўғри қудасига қараб юрди:

— Ассалому алайкум, опа, яхши ўтирибсизми? Кўрмайсизми, манави қақажонингиз "бувимга бораман", деб холи-жонимизга қўймай бизни етаклаб келди-да, — дея неварасининг икки қўлини очиб, қудасининг кучоғига қўйди ва бола тилидан:

— Бувихон, сизи йосаям соғиниб кетдим. Қайянг, қасал бўп қолдим,

Буни ҳаёт дейдилар

менга у ёқда яхши қаяшмади, — дея арз қила кетди.

Ҳўмрайиб ўтирган куда хола неварасининг исини туйғач, бирдан чиройи очилди.

— Яхшиям Сарвинозим бор экан, бўлмаса, бизни йўқлаб келмасдинглар. Қани, бу ёққа ўтинлар-чи, — дея уларни тўғра таклиф этаркан, келинча қой қўйворинг, дегандек ишора қилди.

Вазиятнинг бундай тус олишини кутмаган Раъно опанинг ҳам кайфияти чоғ бўлди. Бир пиёла қой устида бафуржа гаплашиб олишди. Маълум бўлишча, куда хола келиндан орасалик, озодаликни талаб этаркан. Келинчақ эса арзимаган нарсаларга ҳам қовоғини уюб оларкан. Ҳамма жанжал ана шундан келиб чиқибди...

— Опа, шу қизни сизнинг тарбиянгизга берганмиз. Шу пайтгача кўрслик, қўполлик қилган бўлса кечирим сўрайман, — деди Ҳаким ака қудасига юзланиб. — Рўзгорни энди ўзингиз ўргатмасангиз бўлмайди. Агар шундаям тихирлик қилса, секин телефон қилиб менга шипшитиб қўйинг, ўзим унинг таъзини бераман. Онасининг мана шу арзимаган нарсадан аразлаши деб, бола бечора нақд икки ҳафта қийналди. Шугина қоракўзимизнинг бахти учун ота-онасини ўзимиз йўлга солайлик, илтимос. Агар қизим ўғрилиқ қилса, ёмон йўлга кирса, сочидан судраб уйимга элтиб ташланг. Сиздан асло ранжимайман. Аммо майда-чуйда нарсалар манави қақажоннинг бир кунлик қомушлигига арзимайди.

— Кудажон, мен ҳам буларга ёмонлик тиламайман. Неча кундан бери неварагинам қўзимнинг олдидан ўтиб турувди. Агар келин бизни хўрмат қилса, ўргатганларимни қулоғига олса, уни қизимдек кўраман-ку, — деди қайнона ҳам.

Шундай қилиб Сарвиноз яна дадасининг бағрига қайтди. Касали отасига ичканидан экан, иситмаси ҳам тушди, кўзларида яна аввалгидек шодмонлик аксланди.

Бундай воқеалар ҳаётимизда тез-тез такрорланиб туриши ҳеч кимга сир эмас. Балки шу пайтда ҳам қайси бир уйда аразлаб келган қиз боласини бағрига босиб ўтиргандир. Қайсидир буви ва бобо жажжи неварасининг қилиқларини соғинаётгандир. Унинг йўқлигидан уйлари хувиллаб қолгандир. Болакай отасига ичкчиб изиллаб нола қилаётгандир... Ўртада эса тоғдек бўлиб турган беаъни гурур бор-а, азизлар?! Наҳотки, мана шу фарзандимизнинг қувончи ва у бир кун улғайиб фазлу қамолдан бизни бахраманд этиши учун шу гурурни синдира олмасак? Агар бугун оилангизни ота-она меҳрига интилаётган гўдақ қалбининг нолалари ларзага солаётган бўлса, унинг бахти, шодлиги учун бир қадам қўйинг. Қўнглингизга гина солган келинни, куёвини, қайнона ёки қайнотани кечиринг... Ахир қулиб турган жажжи болажон ҳаётимизнинг энг катта ҚУВОНЧИ эмасми?!

Ҳамроҳон МУСУРМОҶОВА.

ЖАВОБГАРЛИК МАСЪУЛИЯТИ

Президентимиз томонидан таклиф этилган «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси» да ҳар томонлама асослаб берилган, тобора долзарб аҳамият касб этиб бораётган масалалар, хусусан, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан қонун

ҳужжатларининг ижро этилиши устидан жамият, фуқаролик институтлари назоратини амалга оширишнинг ҳуқуқий механизмларини, шунингдек, мазкур соҳада амалдаги қонун ҳужжатларини ижро этмагани учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги шар-

тлигини белгилаб қўйиш зарурлиги алоҳида таъкидланган эди. Эътиборли жиҳати, инсон ҳуқуқлари соҳасида миллий ҳаракат дастурини ишлаб чиқиш ҳам долзарб аҳамиятга эга эканлиги эътироф этилди.

Ушбу дастурда энг аввало

ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва назорат органлари томонидан инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг ҳимоя қилинишини таъминлаш, жамиятда инсон ҳуқуқлари бўйича маданий шакллантириш ва шу каби бошқа соҳаларга оид қонунларга риоя этилиши устидан жа-

моатчилик мониторингини олиб боришга қаратилган чора-тадбирларни ўзида мужассам этиши лозимлиги кўрсатиб ўтилди.

Умида МУҲАМЕДОВА,
Самарқанд шаҳар
12-сон ДНИ нотариуси.

Ж а р а ё н

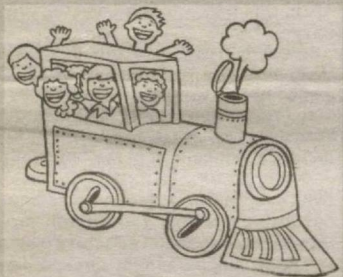

КУЛГИЛИ ТАСОДИФЛАР

1848 йилда Никифор Никитин исмли россиялик бир мешчан "Инсоннинг ойга учуши" мавзусида турли жойларда маърузалар ўқиб юрарди. Уша вақтлар унинг бу фаразлари фирт аҳмоқгарчилик деб топилиб, уни давралардан қувиб солишарди. Одамларнинг фикрини чалғитишда айблаб, хатто, уни узок Бойкўнгирга сургун ҳам қилишган. Тасодифни қарангки, вақтлар ўтиб, Бойкўнгирда улкан космодром қад ростлади ва кимлар бу ердан ойга учмади дейсиз...

Америкалик астронавт Нейл Армстронг Ой сатҳига ilk қадам қўйганида шундай сўзларни айтган экан: "Сизга омад тилайман, жаноб Горски!" Армстронг болалик кунларидан бирида кўшниси бўлиш Горски фамилияли эр-хотинларнинг

ўзаро жанжалларини тасодифан эшитиб қолади. Горски хоним ўшанда эрига жahl билан: "Сен то аёл кишининг кўнглини олишни ўргангунингча, кўшни болакай Ойга учиб келади", - деган экан.

1965 йил Шотландия қишлоқларида биридаги маҳаллий кинотеатрда одамлар "Дунё бўйлаб 80 кун" бадиий фильмининг завк билан томоша қилишарди. Фильмда киноқаҳрамонлар ҳаво шарининг саватига ўтиришиб, арқонни зарб билан қопишганида, атрофни даҳшатли қарсиллаш товуши тўтиб кетади. Бу товуш фильмдан келмаган эди. Маълум бўлишича, фильм намоишининг айна шу лаҳзасида кинотеатр биноси томига худди кинодаги ўхшаш катта ҳаво шарни қулаб тушган экан.

1920 йилда уч нафар англиялик жаноб поезднинг битта купесидида саёҳатга чиқишди. Купедошлар табиийки, тез орада бир-бирлари билан танишиб олишади. Танишув натижаси шундай бўладики, улардан бирининг фамилияси Бинкхэм, иккинчиси Пауэлл, учинчи йўловчининг фамилияси эса Бинкхэм-Пауэлл экан. Роса қулишиб, бир-бирларининг оилавий шаҳарасини сурштирганларида эса, умуман қариндошлар эмаслиги маълум бўлади.

Наргиза СИДДИКОВА
тайёрлади.

ТЕКИНХҲҲР ЭР КЕРАКМАС

Тибиёт коллежини тамомлаб, ота-онамининг хоҳишига кўра, шахар поликлиникасида иш бошладим. У ерда Аббор деган йигит билан танишиб қолдик. У ҳар куни олдимга келиб, мен билан гаплашишга ҳаракат қилар, ўзининг олий маълумотли эканлиги, тадбиркорлик билан шуғулланишини айтиб мактанарди. Шундай кунларнинг бирида Аббор менга уйланмоқчи эканлигини айтиб, совчи юборди. Шу йигитга кўнглим борлигини сезган ота-онам ҳам розилик беришди. Ўқимишли йигит, иш жойи ҳам тайин, келажакда бир-биримизни тушуниб ўшаймиз, деган ўй-хаёлда Абборга турмушга чиқдим. Тўйдан сўнг ҳамма нараса ойдинлашди. Маълум бўлишича, Аббор бошланғич синфни зўрга тамомлаган, ҳеч қаерда ишламаган экан. Энг ёмони, қайнонам мен учун қилган сарполар, зеб-зийнатлар ҳам бировларга тегишли экан. Пешонамда шу бор экан-да, деб тақдиримга кўникдим. Ҳомилдорлик таътилига чиққач, уйда кўп ўтира олмадим. Қайнонам рўзгордаги етишмовчиликларда мени айблаб, дангаса ўғлининг аламини ҳам мендан оларди. Охири ўғлимни онамга бериб, бозорга чиқиб савдо-сотик қила бошладим. Эрим бўлса уйда ишлай ётарди. Охир-оқибат оғир юк кўтараверганим учун буйрагим шикастланиб, доволаниб чиқдим. У бўлса, рўзгорни умуман ташлаб қўйди, ниҳоят қонуний ажралишга мажбур бўлдим. **Ёшим 35 да.** 45 ёшгача бўлган касб-кори тайин, уй-жойи бор инсон учраса, турмуш қурмоқчиман.

ФЕРУЗА,
Сурхондарё вилояти.

ЭП ЭМАС, СЕП ЛОЗИМ ЭКАН

— Ассалому-алайкум. Тошкент шаҳридан Гулнораман. **Ёшим 26 да.** Бир нафар фарзандим бор. Турмуш ўртоғим билан ажрашганимизга уч

йил бўлди. Ажралиш сабабини эса бировга айтишга ҳам уяламам.

Оилада уч опа-сингилмиз. Қайнонам совчиликка келганида онам унга кўли калталигини, ҳамма қизлар қатори сеп қилиб беролмаслигини айтган. Қайнонам бизга сепли эмас, эпли келин керак, дегач, онам тушунган аёл экан деб розилик берди. Тўйдан сўнг уч ой ўтиб, биринчи ҳайитни нишонладиган бўлдик. Уша куни онам ёнларига холамини олиб топган-тутганларини олиб келди. Тоғораларни очиб кўрган

қайнонамнинг афти буришиб, жahl қиқиб кетди. Меҳмонларнинг олдида "Тўйнинг кам-қўстига кўз юмгандим. Энди ҳайитда ҳам ўғлимга тузукрок кийим-кечак қилиб келмабсиз", деб онамни роса уялтирди. Ҳамма жанжал ва майда-чуйда гап-сўзлар шундан кейин бошланди. Қайнонам тўнини тескари кийиб олди. Хўжайиним ҳам онасининг гапига кириб, менга кўпол муомалада бўладиган, жанжаллашиб қолсак, қўлимиз калталигини юзимга соладиган бўлди. Хатто қизим ҳам уларнинг кўзларига кўринмади.

Мендан кейинги синглим университетда шартнома асосида ўқийди.

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» руқига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

ОЛМА

Олмани севиб истеъмол қилмайдиган одамни учратиш қийин. У ер юзида энг оммалашган мева-лардан бири ҳисобланади. Олимларнинг таъкидлашича, унинг данаги фаол биологик модда, витаминлар, ферментлардан ташкил топган бўлиб, саратон касаллигининг олдини оларкан. Бунинг учун ҳар куни олманинг 3-4 дона данагини еб юриш қиёф.

Олманинг шифобахш хусусиятлари эса кўпчиликка маълум. Унинг таркибида қанд, органик кислоталар, пектин, бириктирувчи тўқималар, микроэлементлар, темир, калий, марганец, мис, бўёқлар, С, В₁, В₂, РР витаминлари, провитаминлар бор. Олманинг 87 фоизи сувдан иборат бўлиб, таркибида ёғ бўлмайди.

Ибн Сино олмадан сийдик йўлидаги тошларни туширишда фойдаланган. Бундан ташқари сурункали бод, товуш бўғилиши, ошқозоничак йўлининг яллиғланиши, камқонлик каби касалликларни даволаган.

Олма қон тозаловчи, овқат ҳазм қилувчи, қон босимини кўтарувчи, қон айланишини яхшиловчи, лимфа безларини даволовчи хусусиятларга ҳам эга. Бошқа меваларга нисбатан унда темир моддаси кўп. Овқат ҳазмини яхшилайди. Тўйинтирувчи моддаларни сақлаб

Табиат — дорихона

қолиш учун уни қайнатмай, хомлигича еган маъқул. Унинг пўчоғи ҳам жуда фойдали бўлиб, таркибида С витамини, пектин ва флавоноидлар мавжуд. Пўчоғи артилганда С витамини камайиб, усти қорайиб қолади. Оқибатда фойдали элементлар микдори пасайиб, таъми ўзгаради.

Уни исталган вақтда, турли таомлардан кейин ейиш мумкин. У нафакат сарвкоматлиқни таъминлайди, балки, тишлар учун ҳам шифодир.

Камқонлиқни даволашда қунига 3-5 тадан, 3-4 маҳал олма истеъмол қилиб туриш тавсия этилади. Олма шарбати ёки компотини 1 стакан қунига 3-4 марта ичилса ҳам қони фойда. Иштаҳани очиш ва ич қотишининг олдини олиш учун овқатланишдан олдин 2-3 дона олма пўчоғини артмай ейилса, сезиларли натижа беради.

Шунингдек, хушбўй олма чойи ҳам фойдали ҳисобланади. Бунинг учун 3-5 дона олма яхшилаб ювилгач, пўчоғи артилмаган ҳолда пичок билан майда кубик қилиб тўғралиб, устига 1 литр сув қуйилди ва 10 дақиқа қайнатилади. Таъбга кўра қанд қўшилиб, қунига 1-2 стакандан 3-4 маҳал ичилса, нафи тегади.

Феруза САТУБОЛДИЕВА
тайёрлади.

Фойдали МАСЛАҲАТЛАР

Торт ва печенье-лар учун крем тайёрлашдан олдин тухум оқи ва қаймоқни музлаткича 2-3 соат сақлаганингиз маъқул. Шунда крем чиройли ва яхши қўюлади.

Апельсин ва лимон пўстлогидан тайёрланган цедра (қўшилма)ларни қанд упасига қорштирилса, яхши сақланади.

Гўшти сиркалаб, сўнг қозонга солинса, юмшоқ ва майин бўлиб пишади.

Пиёз ва саримсоқпиёз истеъмол қилгач, ёнғоқ ёки бодом тановул этилса, оғиздаги нохуш хид йўқолади.

Гарнир учун тайёрланган гуруч бугда пиширилса, дона-дона бўлади ва бир-бирига ёпишмайди.

Узоқ вақт давомида ишлатилган ёғоч тахтақачлар ўзида бактерияларни йиға бошлайди. Бундай микроблардан қутилиш учун тахтақач юзасини кумқоғоз ёрдамида яхшилаб ишқаланг, сўнг ювиб қуритиб олинг.

Қовурилатган товуқнинг пишиидан 7 дақиқа олдин совуқ сув қуйиб юборсангиз у сап-сарик ва таранг бўлади.

Гулноза БОБОЕВА
тайёрлади.

БАХТ ОСТОНАСИ

ЁХУД НИКОХ ЁШИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУН
ҲУЖЖАТЛАРИДАГИ АЙРИМ ЎЗГАРТИШЛАР ХУСУСИДА

Инсон ўз эзгу ниятларининг ижобатини оила тимсолида кўради. Ана шу ғўшада ҳаёт мазмунини англайди. Шунинг учун инсон юрагидаги энг беғубор туйғуларини никоҳ билан мустаҳкамлайди. Давлатимиз томонидан ёшларимиз ҳар томонлама соғлом, маънавий баркамол, ҳуқуқий жиҳатдан комил инсон бўлишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Мамлакатимизда ёшларнинг турмуш қуриши учун Оила кодексига асосан эркаклар учун 18 ёш, аёллар учун 17 ёш этиб белгиланган. Жорий йилнинг 30 апрелидан бошлаб кучга кирган "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонун ҳам эрта турмуш қуришнинг олдини олишга қаратилгани билан муфтод аҳамиятлidir. Унга кўра, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс никоҳ ёши тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш билан боғлиқ 47³-модда билан тўлдирилди. Энди никоҳ ёшига етмаган шахс билан никоҳ муносабатларига киришиш энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда жазима солишга сабаб бўлади. Ота-она ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар томонидан никоҳ ёшига етмаган шахс-

ни эрга бериш ёки уйлантириш энг кам иш ҳақининг етти бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жазимага тортилишига олиб келади. Шунингдек, никоҳ ёшига етмаган шахс билан никоҳ тузишга доир диний маросимни амалга ошириш энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жазима солишга сабаб бўлади.

Бундан ташқари Жиноят кодексига 125¹-модда киритилди. Мазкур модда никоҳ ёши тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш билан боғлиқдир. Никоҳ ёшига етмаган шахс билан ҳақиқатда никоҳ муносабатларига киришиш, шундай ҳуқуқбузарлик учун маъмурий жазо кўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, энг кам

Ҳуқуқ ва бурч

ойлик иш ҳақининг йигирма бараваридан ўттиз бараваригача миқдорда жазима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёҳуд уч ойгача қамоқ жазосига ҳукм этилиш белгиланган. Ота-она ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар томонидан никоҳ ёшига етмаган шахсни турмушга узатиш ёҳуд уйлантириш, шундай ҳуқуқбузарлик учун маъмурий жазо кўлланилганидан сўнг содир этилган бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг ўттиз бараваридан эллик бараваригача миқдорда жазима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёҳуд тўрт ойгача қамоқ жазосига тортилиш белгиланди. Шунингдек, никоҳ ёшига етмаган шахс билан никоҳ тузишга доир диний маросимни амалга ошириш, шундай қилмиш учун маъмурий жазо кўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жазима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёҳуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Қиз болани "палахмон тоши" деб тўғри келган жойга узатишдан олдин у бўлажақ она, келгуси наслар давомчиси, юрагимиз кўридан пайдо бўлган дилбандимиз эканлигини унутмайлик.

Эътиборхон БҲОҲОВА,
Тайлоқ туман
ФХДё бўлими мудир.

Савол-жавоб

имтиёзли ҳуқуққа эга бўлади. Ижарага берувчи томонидан эътироз бўлмаган тақдирда, ижарага олувчи шартнома муддатга тугаганидан кейин ҳам турар-жойдан фойдаланишни давом эттирсин, шартнома аввалги шартларда қайта тузилган деб ҳисобланади.

Ўғлим 17 ёшда. Унинг номига яшаб турган жойимни ўтказиб берсам бўладими?

А. Валиева.

Фуқаролар 18 ёшга тўлгандан сўнг аниқ мақсадли турар-жой олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Хусусийлаштирилган квартира сотилаётганида ҳар бир оила аъзосининг иштирок этиши шартми? Вояга етмаган болалар бўлса-чи?

Н. Аҳмедов.

Турар-жойни ижарага бериш шартномасининг муддатга ҳақида маълумот берсангиз.

С. Махмудова.

Идоравий уй-жой фонди ва аниқ мақсадли коммунал уй-жой фондининг уйларидаги турар-жойни ижарага бериш шартномаси беш йилдан ортиқ бўлмаган муддатга тузилади. Агар шартномада кўрсатилмаган бўлса, у беш йилга тузилган деб ҳисобланади.

Бир йилгача муддатга тузилган турар-жойни ижарага бериш шартномасига нисбатан Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси қоидалари қўлланилади. Янги муддатга шартнома тузишда ижарага олувчи

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қунидаги ўқув курсларига таклиф этади:

Тикувчилик — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шими, плаш-пальто — 1-2 ой.
Ҳамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.
Ҳамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёти билан).
Тиббий массаж — 2 ой. Нуқтали — 1 ой.
Торт ва пишириқлар — 2 ой.
Олий торт безатиш курси — 1 ой.
Уйғур, Европа таом ва салатлари — 2 ой.
Жаҳон таомлари — 1 ой.
Аёллар сарфарошлиги — 3 ой.
Тўй ва оқшом турмақлари ва макياج — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.

Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.
Сарфарошлик — 2-3 ой (ўқил болалар учун).
Тирноқ, киприк устириш ва дилелация — 1 ой.
Каштачилик — 3 ой (машинкада вышивка).
Тўқувчилик — 2-3 ой.
Инглиз тили — 3 ой, рус тили — 3 ой, турк тили — 3 ой, корейс тили — 3 ой.
Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Декоратив гул, сарпо қути ва саватлар ясаш — 2 ой.
Бисердан гуллар, дарахтлар ясаш — 2 ой.
Карвинг (мева ва сабзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.

Барчаси амалиёти билан. Ётоқхона мавжуд.

Ўқини тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй 31-хона.

МУЎЛЖАЛ: Юнусобод дехон бозори бош тарафи орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, 99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).

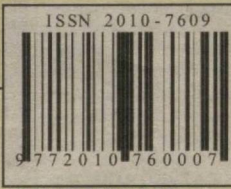
ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Ҳамза тумани Фарғона нули кўчаси 4-уй 40-хона. МУЎЛЖАЛ: Қўилик кичим бозори рўпарасида. ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (қундузи)

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оналарни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмунини учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темур кўчаси 1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Ҳамроҳон МУСУРМОНОВА
Саҳифаловчи — Илҳом ЖУМАНОВ
Мусахҳихлар — Саидгани САЙДАЛИМОВ,
Гулноза БОБОЕВА

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07 да рўйхатга олинган. Буюртма Г — 628. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 9704. Баҳоси келишилган нархда.

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Қабулхона: (тел/факс) 233-28-20
Котибият: 234-76-08
Турмушлар: 233-04-50
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz

1 2 3 4 5